

895.

פרוטוקול מס. 24

מסיוור וישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה

יום ה', ט"ז בסיון השל"ד - 6.6.74, משעה 07.30.

השתתפו - חברי הוועדה:

- י. תמיר - היו"ר
- י. בארי
- א. גבלבר
- א. הרליץ
- א. ורדיגר
- ד. קורן

- ל. גרי - משרד הפנים
- י. מרקוביץ - " "
- י. קניג - " "

- נ. בשמי - משטרת ישראל
- ש. אשד - " "

- ח. לוי - משמר הגבול

מר זהירן - ראש המועצה של חצור הגלילית

בלסקי ביאליק - סגן ראש המועצה, מטולה

אסף פרנקל - ראש המועצה, מטולה

מר אלוני - ראש המועצה קרית שמונה

בן דלק משה - סגן ראש המועצה קרית שמונה

מר לוי - סגן ראש המועצה קרית שמונה

דוקטורי אורי - מזכיר מועצת הפועלים קרית שמונה

זגורי - מפקחת תחנת המשטרה

שלמה - סגן מפקד התחנה

רות רייך - מזכירת ארגון אמהות עובדות.

מזכיר הוועדה: י. ברזני

רשמי: שולמית פרג

בסדר-היום:

סיוור וישיבות בתחנת המשטרה בנצרת, בחצור הגלילית, בתחנת המשטרה בקרית שמונה ובמועצה המקומית קרית שמונה.

Handwritten notes at the bottom right.

(מתקבלים ע"י ניצב ש. אשד בחנת המשטרה בנצרת)

ש. אשד:

ברוכים הבאים בצל קורתנו.

כמה מלים לגבי המחוז הצפוני - מכפר-סבא נתניה וצפונה, וזה כולל 4 מרחבים: מרחב השרון-חדרה, מרחב חיפה והקריות, מרחב העמקים-טבריה, ומרחב הגליל. וזה כולל את כל הגליל. יש עוד נפה, נפת שכם-ג'נין וטול-כרם.

המשטרה עוסקת בפשיעה ושלום הציבור. לצערנו, לא חסרים לאחרונה לא פושעים ולא עושי תאונות. כך שיש לנו 250 הרוגים בכבישים ותאונות, וקרוב ל-40 אלף חיקים פליליים בפשיעה. יש לנו בסך הכל כ-2000 שוטרים, חוץ מהגדה. במיוחד לאחר יום כיפור, יש עליה רצינית של פשיעה, וזה הטיל עלינו מעמסה נוספת. המצב יותר טוב בפשיעה בקרב האוכלוסיה הערבית. למעשה, הפשיעה קיימת יותר באוכלוסיה היהודית.

לאחר קרית-שמונה ומעלות, אנחנו עמוסים בבטחון שוטף, וכל זה מבוצע עם אותם 2000 השוטרים, ואכן הם עובדים קשה מאד. התופעה הזו של חוליות מחבלים שחודרות אלינו, מטילה עלינו מעמסה נוספת, וזה בנוסף לגיוס המשמר האזרחי.

אנחנו נמצאים בדילמה קשה מאד, שלא כל כך זה תלוי בנו. הכוונה היא, לחוסר החלטות, כך שאיננו יודעים מי מטפל, מי אחראי על מה. לא קבלנו אמצעים לכל הנושאים האלה עד היום הואיל ואין החלטות. יוצא שאנשים שלנו נכנסו למצב מאד מסובך מבחינה אפשרויות הביצוע, ואינני רוצה להשתמש במלה תסכול. מכל מקום, אם לא ימצא פתרון, ובהקדם, אז לא יהיה טוב.

התחלנו במשמר האזרחי, ואני חושב שאנחנו הולכים בדרך טובה. עד עכשיו נרשמו כ-3000 מתנדבים, ובשלב של גיוס במחוז שלנו יהיו לנו עוד 2000 איש. זו כמות לא מבוטלת.

בכדי להפעיל משמר אזרחי צריך מנגנון של אנשים שיטפל בזה, צריך גם רכב על מנת לנסוע ולחלק הוראות, צריך גם נשק, תדרוך ועוד. עד היום לא נעשה ולא כלום בשטח זה. עניין זה עלול להכשל אם לא ימצא לו פתרון. היענות ישנה, הרצון של המשטרה ישנו. אני חושב שכך בכל הארץ, עושים מעל ומעבר לאפשרויות, אך זה מתחיל להתקדם בנו. האנשים שלנו אינם יכולים לעמוד במעמס זה. יש לנו חבר כנסת שמסתובב פה, והוא עד לדברים אלה. אני מתכוון לח"כ דוד קורן. הוא נוכח לראות מה עושים השוטרים.

זאת ועוד: אין הגדרה ברורה לגבי מי אחראי על מה. יש ועדת שרים לעניין זה. אני מבין שהלכה ממשלה ובאה ממשלה, כך שאני סבור כי לאחר קום הממשלה, אם רוצים לעשות בעניין זה סדר, אז באופן דחוף צריך להגיע להחלטה ברורה ולהקציב תקציבים ואמצעים מכסימליים לעניין זה.

היו"ר י. תמיר:

היתה לי תחושה כזו כאשר הוקם הגוף הזה. למעשה, אנחנו נמצאים במצב של התארגנות ספונטנית, וזה בא מכוח אדם מבלי שיהיו לכך דפוסיים ברורים. שמענו שיש לעניין זה ועדת שרים, ואת זה שמענו משר המשטרה. אני מניח שתהיה תוצאה לכל הדיונים שמתנהלים בעניין זה.

בשובנו לירושלים, אנחנו נחקר עם שר המשטרה ונאיץ בצורה הנמרצת ביותר, על מנת שנושא זה לא ייכנס לסבך.

ש. אשד:

כפי שאמרתי, במחוז שלנו יש 2000 שוטרים, ואנחנו מטפלים ביותר ממיליון תושבים. נוסף לזה, יש לנו 400 אלף מעוטיים, וזה יוצר אצלנו בעיות אחרות, אם לא פשיעה.

ש. אשד:

חשבתי כמה פעמים, כמה עובדי נקיון יש בעיריית חיפה וכמה שוטרים יש שם. אם בחיפה יש 400 שוטרים שמטפלים ב-250 אלף נפש, כולל בעיות חנועה, פשיעה וגם בעיות במחוננות שנוספו לנו, הרי עד כמה ששמעתי, בעיריית תל-אביב למשל, יש 6000 עובדי נקיון. מה עוד אפשר לדרוש מאתנו, בו בזמן שלא נותנים לנו את המינימום?

את נושא הבטחון אני מכיר לא רע, כי אני בא ממשמר הגבול. במסיבות הקיימות, אפשר לומר כי המצב חמור ביותר, לכן צריך לגשת לזה באופן רציני. אם לא תהיה החלטה לגבי פתרון הבעיות יש במשטרה, כגון: אולי ע"י תנאי שכר יותר טובים, אז יבואו יותר אנשים למשטרה.

א. ורדיגר: לאחר מה שקרה בקריית-שמונה ומעלות, האם נתקלתם באיזור זה בתסיסה מיוחדת? (חשובה: לא.) אמרת, כי התייצבו כבר 3000 מתנדבים. כמה התגייסו מנצרת עליה? (חשובה: קרוב ל-100).

א. הרליץ: פעם אמרתי שמשמר אזרחי איננו פתרון לבעיה זו. אני ממונה על שירותי התנדבות במדינה זו. הייתי רוצה לדעת לפי איזה חוק אתם מגייסים את האנשים? האם לפי חוק השמירה ב"שובים או לפי חוק פקודת המשטרה? האם יש הבדל בין ההתגייסויות, כמו התגייסות אנשים מנצרת עליה? מהו שיחוף הקשר לבטחון ביניכם לבין צה"ל?

ש. אשד: לגבי השאלה על המשמר האזרחי: אנחנו במחוז בדעה שלמשטרה זה יכול לתרום רבות, וזה דבר חשוב מאד. אם יהיו לי בצרת עליה 400 מתנדבים מגויסים, אז נוכל לעשות תור שמירה של פעם בשבוע. אם יהיה מצב יותר טוב ויבואו פחות, אז אם תהיה לי ידיעה שחלילה עלול לקרות משהו, מיד אוכל לגייס 100 איש. מכל מקום, אנחנו רואים את זה כדבר חיובי מאד. אבל בתנאי שיהיה לזה מנגנון רחב, עם נשק ועוד. בלי הדברים האלה, לא יהיה טוב. בעירות המצב יותר טוב. בכרמיאל, מבחינה אחוזית, יש יותר מנתניה. פה חשוב גם סוג המחייבים והמארגנים את זה. תלוי גם מי הוא ראש המועצה ועוד.

ככלל - מה שיותר צפונה, אז נגשים לזה יותר ברצינות; קצת יותר דרומה, הרי שזה פחות רציני.

לגבי החוק: אנחנו מגייסים את המתנדבים כשוטרים מתנדבים. ברגע שהגא שוטר מתנדב, אז הוא מכוסה מבחינת פציעה. יש ישובים כמו מגדל-העמק, אפילו לפי חוק השמירה, אז אומרים "למה רק המתנדב שומר? לכן מכלילים את חוק השמירה. למעשה, אנחנו משתדלים לעשות גם בדרך זו כדי להשיג יותר מתנדבים. אנחנו מסבירים להם כדי שיהיו שוטרים מתנדבים, ואז יש לנו יותר אפשרויות לחלק את הנשק וכו'". (א. הרליץ: אם היו מחלקים את כל המעמסה, האם יש הסדר גיוס עם הג"א?)

אם היו יותר אנשי הג"א, אז היה יותר טוב. או אם היה חוק האומר שצריך לגייס אנשים לשבועיים, הדי שאז ללא ספק היה בשבילנו יותר טוב, שכן אם הוא מגוייס באופן מלא, אני יכול להפעיל אותו.

היחסים שלנו עם הצבא באזור הצפוני, אפשר לומר שהם יוצאים מן הכלל. יש לנו תיאום מלא עם הצבא. הם פונים אלינו ומבקשים מאתנו שחוף פעולה מאד, והוא אכן קיים, במקרה של חדירות.

י. מרקוביץ:

ועדת השרים לענייני בטחון מינתה ועדת משנה שתגיש את המלצותיה בעניין זה. אני הנני חבר ועדת המשנה, ואני יודע כי ההמלצות הוגשו לפני שבוע, והן קובעות את חלוקת האחריות, סמכויות, מתנדבים, שירות הג"א, חוק השמירה - בכל אלה דנו וקבעו מה שקבעו. אני מקווה שוועדת השרים כבר החליטה בעניין זה.

באותה ועדה משתתפים: ניצב נוביק מטעם המשטרה, נציג משרד המשפטים, נציג הג"א, נציג צה"ל. לגבי התקציב, משתתף בזה נציג מאגף התקציבים של משרד האוצר.

אני מקווה שתוך זמן קצר העניין יוסדר.

לנו אין זמן.

ש. אשד:

ד. קורן: לדעתי, מצב זה שמוטל על השוטרים, זו מעמסה כבדה, וזה לא יכול להמשך הרבה זמן. זה מספיק קשה שזכור לשבור את גב הגמל הזה.

בישיבת הוועדה אמרתי שאני מעדיף את הג"א מכל הקמת מסגרות אחרות. כל הרעש וההמולה שיש בזה, בכל זאת אני חושב שזה דבר יעיל.

כמה שאלות: מר אשד, דברת על מתאבדים - האם הוכח שיש כאלה? לי יש הרשם שאנחנו מייחסים להם תכונות שאינן שלהם. היה מקרה שהם התפוצצו, ואז אמרו שהם מתאבדים ---

ש. אשד:

דעתי האישית היא, שהם אינם מתאבדים. הם לא באו כדי להתאבד. אבל הם באו בשיטה אחרת. הם לא דאגו לחזרתם. הנה, במקרה של מעלות - למעשה הם לא התכוונו לפעול במעלות, אלא בנהר"ה. הם פעלו כפי שפעלו, כי לא הצליחו להשתלט על הסנדר שתקפו אותו בלילה. מכל מקום, זו שיטה אחרת, והם לא רצו למות.

מכיון שהורגים אותם, לכן הם מסגירים

אח עצמם.

ד. קורן:

אני מציע לך לא להשתמש במושג זה של מתאבדים. אני עדיין בדעה שאם היה אצלנו עונש מוות, זה היה חוסך לנו המון חיי אדם. על כל פנים, שמעתי מפיו ביטוי של מתאבדים, ואני מבקש ממך לא להשתמש בו. (ש. אשד: בסדר. קבלתי הערתך זו).

סגן-ניצב נ. בשמי:

יש הוכחות שאין מתאבדים, לכן השמיטו ביטוי זה בצה"ל.

ד. קורן:

האם אתם פזרתם את המתנחלים בשכם? (ש. אשד: אנחנו סייענו לממשל. האחריות היא על המושל הצבאי). איך מרגישים השוטרים כשהם באים לפזר דבר כזה?

איך מרגישים שוטרים כשבאים לפזר הפגנה
של פנתרים? איך מרגישים שוטרים בשעת

ש. אשד:

הלוויה בצפת?

הערה: כל הנושאים שהועלו כאן יש להם
השלכה רצינית, ואנחנו חשים את זה

י. קניג:

במוראל של הישובים שליד הגבול, כאשר האוכלוסיה שם היא מעורבת עם
אוכלוסיה ערבית. הכוונה לעכו, נצרת. 85% מכלל התושבים בגליל הערבי
מועסקים בישובים יהודיים. כך שבמקרה שקורה משהו, אז כל התעשיות הרציניות
משותפות, וזה לא רק מבחינה ציבורית.

לכן אני מציע לוועדה זו, לחשוב על
איזו גישה מקצועית. למשל: בצפת אישרנו תקציב לשני פסיכולוגים לשנה
שלמה להרגעת הרוחות שם.

יש לאתר את המוקד, וזה בעיקר עם הרשויות
המקומיות, שם מדברים ללא שום הגיון.

אודה לך אם תמסור לנו פרטים על
החפלות הפשיעה. האם זה אופייני

י. בארי:

לישובים אלה? האם זה כך בכל הארץ?

האם אתה גבשת דעה לגבי הדרך להתגייסות

יחר של אנשיר שלך?

ישנן שלוש אפשרויות להתגייסות יחר
למשטרה: (א) זה תנאי שירות יותר טובים,
ואז יבואו יותר אנשים; (ב) להכליל גיוס שוטרי חובה, במקום לצה"ל
שיבואו גם אלינו; (ג) יחידת מלואים מתאימה למשטרה.

ש. אשד:

אני בעד שלוש אפשרויות אלה. זה טוב

למחוז וטוב לכל מקום אחר.

בענין הפשיעה: שני דברים מלאיגים אותנו,
בעיקר במחוז הזה: (א) ענין ההתפרצויות, במיוחד לדירות; (ב) תאונות
דרכים.

בזמן האחרון יש יותר תאונות עם נפגעים
ונזק לרכוש. ההתפרצויות קורות, בעיקר, בחיפה ובשרון, ופחות בעמקים
ובגליל. בעמקים ובגליל ההתפרצויות נעשות ע"י נוער בעיקר. זהו נוער
שברה ובורח כל יום ממוסדות סגורים של משרד הסעד. היה נער בן 17, שהודה
ב-174 התפרצויות.

כל אירוע כזה שקורה, מיד צצה אצלנו
הבעיה היהודית-הערבית. לשמחתי - יתכן שזה בגלל המאמץ העצום שהשקענו -
הצלחנו לבלום את זה.

(מכאן יוצאים לחצור הגלילית ומתקבלים ע"י
ראש המועצה מר זהירן, וחברי המועצה)

רבותי, אנחנו לרשותכם.

היו"ר י. חמיר:

מר זהירן:
אני מברך את חברי ועדת הפנים וקציני המשטרה.

ועדת הפנים של הכנסת ישיבה במשך ארבע השנים האחרונות פעמיים על נושא חצור. הוגשו המלצות, ולצערנו מאז לא נשתנה הרבה בחצור. בפגישה האחרונה שלנו, תלינו תקוות גדולות. האכלוסיה של חצור, מטבעה, היא אוכלוסיה שקטה, ממושמעת, ולפעמים זה גובל עם אדישות. אנחנו לא הולכים בדרך ישובים רבים אחרים, קדורשים את זכויותיהם, ואף לא בדרך כלשהי אחרת, ואנחנו עדיין על כך. אפילו באסונות שפקדו אותנו בזמן האחרון, גם לחצור היו דרישות, וגם אנחנו יכולנו להקים קול צעקה, ולנצל את האוזן הקשבת שקיימת בתקופה זו, במיוחד על מנת להעלות את בעיות חצור - כאמור, אנחנו לא הלכנו בדרך זו. העדפנו להעלות את זכרם של אותם ילדים טובים, והשארנו את בעיית חצור לשלב יותר מאוחר. למעשה, לא רצינו לנצל את זכרם של אותם ילדים. להיפך, אנחנו החייחדנו בשקט עם זכרם של הילדים הקדושים.

ברשותכם, אני רוצה להעלות בעיות ספציפיות, ולתת לכם סקירה קצרה על הצרכים שלנו: חצור היא עיירת עולים בת 5500 תושבים, כאשר רובם הם מבני צפון אפריקה, ובני עדות המזרח, - פרס, עירק והודו.

נושא הבטחון זה נושא יחידי שבקשנו להתייחס ולדרבן אותו. לא רצינו לערבב תחומים. גם היום אנחנו מבקשים מוועדה זו לסייע לנו במקלטים, חדרי בטחון, תאורת חדרי בטחון, הצבת שמירה יותר צפופה. גם המשמר האזרחי, שאותו ארגנו ושפועל בדרך, אני חושב שזו לא שמירה רצויה, משום שאנחנו יודעים שאנחנו מהווים אובייקט כמו מעלות וקריית שמונה. אם האסון לא קרה בחצור, אז לא צריך לחכות שיקרה. צריך לקדם את הרע.

ההיענות לבניית מקלטים עד כה, היא קטנה מאוד. המקלטים שאושרו לנו אינם עונים על הדרישה המינימלית. רק 30% מכלל האוכלוסיה מכוסים במקלטים. אין חדרי בטחון, אלא מקלטים ציבוריים. השתמשנו במקלטים של בתי הספר, לכן זה פתר קצת. הפערים הם עצומים מבחינת האחוז.

הממשלה משקיעה בענין החינוך. למעשה, אין לנו טענות כלפי החינוך הממלכתי. אולם, בחינוך המשלים לא מספיק את הדרישות. יש בית ספר מקיף ששילבו הראשון נבנה, ובחש"ה אם בית ספר זה לא יעמוד בשלב השני, הרי שאנחנו נעמוד בפני בעיה קשה כי לא יהיה לנו היכון להכניס את הילדים. עוד לא נגשו לבניית השלב השני, ואנחנו הולכים ומתקרבים לשנת תשל"ה, ואז תהיה לנו בעיה של חוסר כיחות.

אנחנו מבקשים להקצות כמה אויביקטים ממה שכבר קיים. אנחנו רוצים לראות בכל השטח בריכת שחיה שתהיה לתפארת. בניני דיור למורים. יש בזה פרדוקס, דאגי אדבר על קיפוח במתכוון, ולא מתוך רוע לב, חס וחלילה.

מורים בני המקום, שבהם אנחנו משקיעים כדי שיהיו תשתית של המקום, אינם מקבלים דיור נאות. ההמלצות של הוועדה להפנייה לאזורי פיתוח קבעה בהמלצותיה תמריצים למורים, ולא נתנה את הדעת למורים שבמקום. כאשר מורה כזה פונה לוועדה לאכלוס, לא מחשבים בו. לפעמים הוא צריך לחכות זמן רב לדירה, בעוד שמורה שבא להשתקע כאן, נותנים לו דירה יפה, לכן בן חצור אינו יכול לסבול.

מר זהירן:

אנחנו רוצים שלפחות ישנו מורים בחצור עם מורים שבאים מחוץ. בן חצור נולד כאן, והוא יכול לחכות לדירה כשנתיים, ואילו זה שבא לכאן מקבל מיד דירה. מצב אידיאלי היה, אילו כולם היו מקבלים דירות.

יש תזוזה בנושא זה, ועכשיו הם יותר פתוחים להיענות לדרישותינו. אבל תהליך הבנייה נמשך הרבה זמן - עד 5 שנים. אין עובדים, כך שמצטבר חוב ממסד השיכון לחצור.

לגבי מורים היתה חסבוכת. משרד השיכון כאשר עשה את הישובו, הגיעו לכך שמוטב לבנות, ולא לבצע חכנית רכבות. יש מורים שרוצים לבוא מגוש עציון. הם החליטו לבוא הנה. חיפשו דור נאות, ולא מצאו דירה שלא חתולוף, ושיהיה בה דוד חימום. נחתי דירה של המועצה המקומית, אך הם סרבו לקבלה. חיכו שנה שלמה, והיום הודיעו לי שהם חוזרים למקומם. אותו דבר קרה עם סגן בית ספר "משכן". אין לנו דור.

אם אנחנו רוצים לעודד שיבואו לחצור, אז יוצא שבורחים מכאן. אפילו ביישובים שכנים בונים היום דירות יותר יפות, אבל זה לא אותו דבר. אני רואה מה שבונים בקרית-שמונה ועוד.

ועוד גזירה נוספה לנו - תוספת של 35% בשכר דירה ע"י עמידר. בהתאם למצב השורר בחצור, אני חושב שצריך לתת תמריצים, כי בקרב האוכלוסיה כאן יש הרבה נתמכי סעד, ופה אנחנו מבקשים את עזרתכם.

אנחנו אוכלוסיה של עדות המזרח, ואנחנו מתגאים בה. אבל צריך לגוון אותה. אנחנו זקוקים ל"זריקת" חיים, ע"י הפניית עליה לחצור, שכן אז היתה משנה הרבה מבחינה חברתית בחצור.

נתברכנו השנה בתוספת אוכלוסיה ע"י הקמת הקריה החסידית שנמצאת בהילוך גבוה. לקראת השנה הבאה, בע"ה, יהיו 100 המשפחות הראשונות. מדוע לא יכניסו אותנו למפת זקליטת העלייה? עד כמה שאנחנו מחענינים, אנחנו רואים שאנחנו לא שייכים לתחום זה.

משרד הפנים עזר לנו הרבה מאד בפיתוח בשנים האחרונות. אבל יחד עם זה היינו רוצים שבמבצע שנקרא לו חד-פעמי, או דו או תלת-שנתיים, לתת תמריצים מיוחדים. אם יש לנו פיגור של שנים קודמות, הרי שאנו מבקשים לתקן מעוות זה. אנחנו זכאים לישוב נאה.

לגבי שירותי דת: כאשר אנחנו מעלים נושא זה, משום מה איננו זוכים לאוזן קשבת. בתי כנסת משוכנים בחצור בבנינים - ולא נאה להתבטא במלה "עלובים". אם משרד הדתות היה נותן לנו תקציבים לששה בתי כנסת נאים במקום עשרה כפי שיש כאן, היה טוב. אני אחדתי שני בתי כנסת לאחד, כי לא היתה ברירה אחרת. אנו נסכים שיבנו כאן שלושה בתי כנסת במקום עשרה עלובים משוכנים בדירות. לקחו צריך רכבת ועשו מזה בית כנסת.

הרחבת השיפוט: לפני שנה הורחב תחום זה במעט. יש לעיין בזה מחדש. שתהיה לנו אפשרות להתרחב, אם לא ביחד עם ראש פנה, אז באופן עצמאי להתרחב.

בנושא מלנאות ותיירות: לדעתי, יש לנו חנאים אידיאליים לפיתוח תעשיית התיירות והמלונאות. גם בזה איננו זוכים לאוזן קשבת.

ועוד דבר: שמענו בחדשות שלוש, שוועדת הפנים באה לזרז את הצעת החוק לבחירה אישית של ראשי מועצות. היה נסיון לערב את חצור, ועל זה אנחנו תמהים. מדוע לערב אותנו בנושא זה?

מר זהירן:

אותה ידיעה מסרה על הגדלת הפטור ממס הכנסה. למה חצור לא תהיה כלולה באותה המלצה?

היו"ר י. תמיר:
קבלנו סקירה ממצה, ואני רואה כי תמצית הסוגיות המדאיות אתכם הן: את בעיית השיכון יש לפתור בקנה מידה רחב, ובגלל זה מעכבים כל מיני דברים אחרים - חינוך, פיתוח, תירות; (ב) בעיית המקלוט; (ג) עניני המקום מבחינה מינהלית שאנחנו מודעים להם, וזה מתוך מעקב מתמיד לגבי הנעשה ברשויות המקומיות.

אני מבקש את חברי הוועדה להציג

שאלות, במידה ויש לכם.

מה מצב התעסוקה?

א. גיבלבר:

אנחנו נמצאים במצב שאין בו מחסור בתעסוקה. כל דורש, יכול לקבל עבודה.

מר זהירן:

אולם, מי שלמד אלקטרוניקה צריך למצוא עבודה במקום אחר. מכל מקום, מקומות עבודה לאוכלוסיה יש. אך שוב, מי שגמר אוניברסיטה איננו יכול לעבוד כאן. גיוון תעשייתי אין לנו. אין כאן כל אפשרויות. יש לנו כוח עבודה שלא נמצא במקום אחר. אין דבר שלא יכולנו לספק. אם רצו שנספק 100 פועלים, סיפקנו. בלשכת העבודה לא רשומים מובטלים.

יש מאנשי חצור שעובדים באבו-רודס, בכפר הנשיא, באילת השחר בבית ההארחה. יש לנו מחסור במיבנים. יש לנו אישורים למיבנים, אולי רק עכשיו יתחילו לבנות את אותם המיבנים שקבלו את אישורם לפני 4 שנים. אינני יודע למה יש פיגור כזה.

לגבי מקלטים: אני מביין שהיה מקובל אצלכם 0.04 אחוז לכל נפש. השאלה היא,

ד. קורן:

אם הגדילו אחוז זה גם לגבי חצור. מי הם בעלי הבית?

לאור המצב, יש אנשים שעובדים באבו רודס בכל מיני עבודות, ועבודות לא קלות במיוחד. למה אתם אינכם מגייסים אנשים משלכם כדי שיהיו פועלים לבנייה? הרי כך הייתם פותרים את הבעיה הזו. כלומר, אנשי המקום שיעסקו בבנייה. ואתם יודעים כי בענף זה משלמים טוב. כך הייתם בונים את חצור. למה אתם רועים בשדות זרים?

למעשה, בשנת 1972, אחרי המיתון, חברות בנייה גדולות נרתעו מלהגדיל את היקף הבנייה. זו בעיה מורכבת מאד. על כל פנים, זה מה שאני שומע ממשרד השיכון בוועדת הכספים.

מר זהירן:
יש לנו עובדים בבנייה שנטשו את המקום. איש בנין הולך לתל-אביב, שכן שם קופצים עליו הרבה קבלנים ומציעים לו שכר הרבה יותר גדול. אין לנו כאן בנייה פרטית, כך שאין חחרות והשכר הוא שכר הסתדרותי.

ד. קורן:

בענין מס הכנסה: אני מבין שיש לכם פטור של 750 ל"י לחודש. כמו כן יש לכם משפחות מרובות ילדים, וכך זה רוב המשפחות כאן. נניח שיעלו את הפטור ל-1000 ל"י. כמה אנשים יהנו מזה? הרי כל הענין הזה של העלאת הפטור הוא סמלי יותר מאשר משמעותי.

אינני יודע כמה אנשים מחצור משלמים מס הכנסה. ואם משלמים, אז הם משלמים סכומים זעומים, וזה משום שיש להם הרבה ילדים. אם כן, למה לדרוש דבר שמחבטא באחוז קטנטן?

מר זהירן:

לי יותר קל לשכנע סוג אנשים שבא ממרכז הארץ. זה משמש תמריץ.

ד. קורן:

מי שבא מתל-אביב ומקבל פטור של 750 ל"י לחודש, הרי עבורו זה סכום אסטרונומי. יש לי רושם שאתה עולה על גל לא נכון. אתם לא צריכים להראות את עצמכם מסכנים.

זאת ועוד: היו פה הפיכות חצר. מדוע

כך קורה אצלכם?

י. קניג:

לגבי נושא המקלטים: כאשר הקריטריון היה 40% לנפש, הרי כאן זה 60% כיסוי. לאחר יום הכיפורים, זה הגיע ל-30%. כאן יש להם מקלטים גדולים ציבוריים, והם יגיעו לאותו אחוז כיסוי של 60%. מכל מקום, הבעיה היא של כוח אדם. יש הקצבה למקלט גדול ל-1000 מקומות. כבר החלו בבנייתו. הבעיה היא כוח אדם.

בקשר לגדרות סביב בתי הספר: זה לא נמצא בעדיפות ראשונה, אם אתם חושבים שיש לעשות את זה, אז תעשו ואנחנו נעזור לכם.

אי אפשר לעשות כל חצר לגיטו. הצבא

יקבע מה שצריך לעשות.

לגבי נושא האוכלוסיה: אני חושב שזה

הנושא הקריטי של חצור. למרות הילודה הגדולה, האוכלוסיה לא גדלה.

מי שגומר בית ספר טכני, או תיכוני, או

גבוה - אינו חוזר לחצור. זה מעגל קסמים. על כל פנים, אנחנו מקווים שהקריה החסידית הזו תתחיל לקום עם 80 יחידות דיור, ואז אולי תפרוץ מעגל קסמים זה. זה נושא שצריך להתלבש עליו.

ל. גרי:

שמת את הדגש על המקלוט - הרי זו לא הבעיה הבוערת היום.

אמרת כי 12 חיילים שומרים. אני מבין

שיש לכם חוליה של הצבא. המשמר האזרחי פועל, פחות או יותר, לפי שביעות רצונכם. מה הם הדברים הקונקרטיים שאתה חושב שצריך כדי לתגבר את הישוב? המקלט נועד למטרה אחרת, והוא לא יכול לעזור כמו במקרה האסון של מעלות. מה יכולה המדינה לעזור לכם?

מר זהירן: בנושא הפניקה - נושא זה לא קיים אצלנו. האוכלוסיה נהגה למופת.

בקשר למשמר האזרחי: אני לא יכול לשים אותם כדי לשמור מסביב לחצור. אנחנו מנצלים אותם בשמירה, ואילו המשטרה היא שמחזיקה את עיקר השמירה בחצור. יש גבעות וחורשות, ובכל זאת היו מקרים שחדרו למרכז הישוב. אנחנו רוצים שתהיה שמירה צפופה יותר. גם המשטרה לא יכולה להקיף הכל. היא אכן מקיימת שמירה בחוף הישוב. כל 10 דקות משוטטות הניידות. יש שתי ניידות שמראות נוכחות כזו מסביב לישוב, עם 15 חיילים, אלה חיילים שהיו מסך שבועיים בצבא.

אנחנו רוצים שתהיה נוכחות יותר רצינית של המשטרה, לפחות שתקיף את השכונות שגובלות עם מקומות רגישים. האזרחים באותה שכונה מפחדים, ובצדק.

א. ורדיגר: לגבי האוכלוסיה: שמענו ממר קניג שבמשך 10 שנים כמעט היא לא גדלה. השאלה היא, מה הסיבה לכך? האם זה כך גם ברשויות השונות? האם המשרדים הממשלתיים מזניחים את המקום הזה, או ישנן סיבות אחרות? איך אתם רואים את הבעיה הזו? זה קשור עם קליטת עליה, מלונאות ועוד.

מר זהירן: הפתרון הוא בקליטת עליה פנימית ומחוץ למקום. אנחנו נמצאים במעגל קסמים. הא בהא תליה. בחור שגדל בחצור ושהושקעו בו מאמצים בחינוכו, לומד מקצוע, וכאשר הוא חוזר מהצבא הוא מצפה מחצור, עקב היותה ישוב פיתוח וישוב ספר - שיהיה לו תמריץ לפחות לקבל דיור נאות, ואת זה הוא איננו מקבל כאן. הוא מצפה לקבל תעסוקה מתאימה, ואם הוא מוצא את זה אז הוא רוצה חברה מתאימה. מכל מקום, זו מערכת של גורמים. אנחנו מנסים לפתור גורם אחד, אבל אז נשארים גורמים אחרים. אנחנו תולים תקוות בבנים, וזו בעיה.

א. הרליץ: האם היתה עזיבה לאחר מה שקרה בקריית-שמונה ומעלות? (תשובה: לא) מה היחסים שלכם עם הקיבוצים? האם נמשכת העזרה מצדם?

מר זהירן: יש שני ישובים שמנסים לעזור לנו, והם: כפר הנשיא, מחוץ למפעל הבונים. הם משתדלים לבוא אלינו לעזור למשפחות מרובות הילדים, בהכנת שעורים, בכל מיני מקצועות ובטיפוח; ואילת השחר. עיקר הקשר שלנו היא, שהרבה בנות שלנו עובדות אצלם בבית ההארכה. גרעין "עודד" עושה עבודה ברוכה.

היו"ר י. תמיר: יש לנו שלושה עניינים: א) ענין ההפיכות ברשויות המקומיות, במיוחד בחצור. הכנסת קבלה החלטה להעביר לוועדת הפנים נושא זה, וזה בעקבות ההצעה לסדר היום של ח"כ שחל. אתם ודאי תוזמנו, ואנחנו נדון בענין. כך שאנחנו לא נכנס לזה עכשיו.

ב) ענין הקריה החסידית. אנחנו נשמע כמה פרטים.

מר אליהו לוי:

ברשותכם, הרעיון של הקמת הקריה עלה בפסח תשל"ב, וזה עקב חיפושים אחרי דיור, אחרי מצוקת הדיור במרכז הארץ. אני מרשה לעצמי לומר שאנחנו מחפשים פתרונות, לכן אמרנו להשתלב ברעיונות של הממשלה בקשר לפיזור האוכלוסיה וכן למלא אחרי הקריאה לייחד את הגליל.

לזכותו של מר קניג ייאמר שהוא כיוון אותנו לצפון, והוא הציע לנו ללכת לחצור הגלילית. אחר כך הפכנו להיות מין ועדה בינמשרדית, ובזמנו היה השר חיים בר-לב, שאתו ישבנו יחד עם סמנכ"לים, ובנובמבר 1972 באנו למשרד השיכון והזמנו 100 יחידות דיור. אך הם אמרו לנו כי אין להם ההרכב והאפשרות לבנות בקצב זה שבו אנחנו רוצים ללכת, ואז הוצע לנו לארגן את הפרוייקט הזה, מאל"ף עד ת"ו, שזה ייעשה בכוחות עצמנו כאשר משרד השיכון יעמיד לנו את התקציב.

כך בחרנו את המהנדס רזניק מירושלים. איתרנו שטח של 300 דונם (מצביע על המפה התלויה על הקיר, ומסביר).

הגורמים התייחסו לתכנית שלנו בחשדנות. מישהו כינה את זה כפנטזיה. אולם, אחרי 4 חודשי תכנון, בכל זאת שאל משרד השיכון האם זה באמת רציני? כאשר ראו שזה רציני, מיד נגשו לבצע מערכת כבישים כדי לפתח את השטח צפונה. יש שם ואדי שאותו יסללו, וזה הולך סביב השטח שקבלנו בהקצאה. זה תוכנן עם תכנית אב. הכביש מקיף את כל הקריה, שמתוכננת ל-600 יחידות דיור. (מסביר על המפה) זה הקטח שמיועד למלונאות וקייט. תכנית זו, בע"ה תתממש עד 10 שנים בערך. מדי שנה יעלו 50-60 משפחות צעירות למקום.

אני, הנני בעל משפחה בה 8 נפשות, ואני לא יכול להסכים לעבור לחצור הגלילית בתנאים פחותים מאלה הקיימים במרכז הארץ. שיהיו אותם התנאים גם כאן.

בשלב א' יהיו כאן 100 משפחות, חלק מהן יהיו משפחות מבוגרות. נרשמו עד היום 121 משפחות בתקופה של 4 חדשים. למעשה, הפסקנו לרשום למרות שהתכנית נמצאת בידיים ויש לנו תכניות לעבודה. קבלנו מארבעה קבלנים תוצאות של מכרז. אינני יודע אם נפגש עם מר יהושע רבינוביץ כשר האוצר או כשר השיכון. מכל מקום, כאשר ניגש לבנייה ממש, אז נראה את התנאים. אני מקווה שבימים הקרובים נושא זה יסתיים.

בין 121 המשתכנים יש 8 משפחות מחו"ל. היחה קבוצה של 12 תיירים מחו"ל, ורופא מארצות הברית, כדי לבדוק את המקום. אנחנו מקווים כמו כל תושבי הארץ שהמאמצים שלנו ישאו פרי. אני מרשה לעצמי שאחרי החגים נצא לחו"ל - אני עם חברי - ונגייס משקיעים.

בקשר לפרנסה: מחצית מתוך 100 משפחות, בערך, יהוו את המסגרת החברתית - יהיו בית ספר וישיבה ועוד. אנחנו נקים כאן 4 מפעלים - יהלומים, טכסטיל, מתפרה, חייטות מתכת ועוד. אנחנו מקווים שנקים את המפעלים ומשרד המסחר והתעשייה יסייע בעניין זה, ושכל מי שיש בידו, יעזור.

האמת היא, שקיים פער בין הציבור במרכז הארץ ובין הציבור כאן. אנחנו צופים מראש תסיסה חיובית. קנאת סופרים תרבה חכמה. אנחנו מקווים שאנחנו נעורר בהם רצון, אמביציה. אנחנו עוקבים אחרי החיילים שחוזרים, יש לאפשר להם להשאר במקום. אנחנו מייעצים להפסיק לומר שחצור היא נחשלת. אנחנו מקווים שהיא תמשיך לכאן משקיעים וישימו לב עם ההתפתחות.

היו"ר י. תמיר:

תודה רבה. נהננו מאד מהאינפורמציה שקבלנו. הייתי בין אלה בוועדת הפנים ששמעו אתכם. הדו"ח שהושמע כאן הוא הרבה יותר אופטימי ומעודד ממה שהיה לפני 3-4 שנים. אני אומר זאת מטעמים של זהירות. אבל למען אובייקטיביות, יש לציין שיש כמה התפתחויות, ולא אעמוד בהן.

היו"ר י. תמיר:

מעשית, ועדת הפנים תפנה בשבוע הבא אל השרים רוזן, עופר, בר-לב וברעם. אם יהיה צורך גם אל משרד הפנים, ונעמידם על הנקודות החלשות ביחסים ובמערכת היחסים עם המקום, ואנחנו נעודד אותם למעורבות גדולה יותר על מנת שחצור תעמוד באופן איתן. לוועדה יש הפשעה. אנחנו התערבנו בנושא של קרית שמונה ומעלות ושלומי, ואכן היו תוצאות.

אני רוצה לברך אתכם, ואם תהיו בעלי עקרונן טוב, אז אל תשכחו להזמין לנו לחנוכה הבתים. תודה רבה.

(חברי הוועדה יוצאים למצודת כוח, ובשעת ארוחת הצהריים המשופעת בתבשילים טעימים ויוצאים מן הכלל - הציגו חברי הוועדה שאלות בפני מארחיהם, מהמטרה וממסמך הגבול)

האם אתם יכולים לתרום להידוק המערכת שלכם בצפון הארץ עקב המצב הבטחוני המיוחד?

היו"ר י. תמיר:

ד. קורן:
איך משתלבים בני המעוטים במסמך הגבול? איך השפיעו התקריות שהיו בקרית שמונה ובמעלות על אנשי מסמך הגבול? כיצד זה השפיע בעיקר על הדרוזים?

א. גיבלבר:
ב-1956 הייתי אורח מסמך הגבול כחבר סמינר, ואכלתי כאן ארוחת צהריים, ומאז ועד עכשיו אני יודע מה הן המשימות הקשות שמוטלות על המסמך באזור זה, וגם על מסמך הגבול באזור זה. למעשה, המיד נמצאים במצב של מחת, והוא איננו שווה. המשימות שמוטלות על מעטים אלה שעושים עבודה חלוצית ממדרגה ראשונה.

אני זוכר את הגיוס לנוטרות שהיה בזמן המנדט, אשר אלה היו את הגרעין להגנת הארץ. זה עתיר חובות, ומשולל זכויות. אני מתכוון לכך שהם אינם יכולים, כציבורים אחרים, להתקומם, להתארגן, לתבוע, לשבות וכו'. כאמור, הוא עתיר חובות ומשולל זכויות מסוימות שבחברה שלנו כמעט אי אפשר בלעדיו. אני יודע, שבכוח קטן מאד, הוא צריך לענות על צרכים גדולים מאד. לכן אני מציע לכם, לדבר בפני ועדת הפנים של הכנסת, הביעו רצונכם והגישו עצומות יכם. למעשה, אני מרגיש אחריות לאשמה כלפי ציבור זה, משום שאני מעריך מאד את המשימות המסוכנות שמטילים על שכמם של אלה, ועל ידי כך הם מונעים הרבה מאד תקלות ואסונות, שאילולא הם, לא היו נמנעות.

הגידו דבריכם, ואנחנו נביא אותם בפני הממשלה, הכנסת, ונדרוש תיקון - אולי בכיוון של הגדלת כוח אדם, או שיתוף הציבור האזרחי במקומות, ולהטיל עליו חובות.

י. בארי:
האם קיים מחסור בכלים, במחקנים, ברכב ועוד?

א. הרליץ:

אני מבקשת להתייחס לבעיה של איזור הצפון. אני מאד מודאגת בככל, וגם לגבי הבעיה שעליה אנחנו מדברים - יש כפל סמכויות.

כיצד להבטיח את חגורת הבטחון הצפונית? עומדת בפני השאלה: מי אחראי למה שאנחנו קוראים הגנה מרחבית?

אם יכולתם להציג איזה מיפנה אופטימלי של שמירה בכל האזור, מה הייתם מציגים בפנינו? מתנדבים, או הג"א, או משמר הגבול, או קציבים יותר גדולים, יותר כוח אדם - אם תפרוץ שוב מלחמה, האם שוב נשלח אנשים כדי לשמור אזור זה?

ניצב חיים לוי:

לגבי השאלה, אם יש מספיק כוח אדם:

- אני מפקד משמר הגבול, ומשמר הגבול חייב לייעל את הבטחת הגבולות של המדינה, שהם מראש הבקעה עד סדום, כולל הבקעה, אילת ועוד. יש עובדות בשטח, והן שונות. יש צה"ל שהוא האח הגדול שלנו. צה"ל מחזיק בגולן בבקעת הירדן. משמר הגבול איננו עונה על כיסוי זה.

אני מסכים שהמצב הבטחוני בתל-אביב, איננו טוב מבחינת בריונות, פשיעה ועוד. וזה מחייב היזוק המשטרה שם. למעשה, היחה לנו חרדה די גדול כי לא ידענו כיצד ללכת לשם. חייל שבא לתל-אביב ישר מעזה, ויסתובב בה. להתפעתנו, הציבור קבל את חיילי משמר הגבול, והשילוב היה מעל ומעבר לציפיות. אני משוכנע ובטוח שמשמר הגבול בתל-אביב הוא טוב למדינה לא פחות משהו נמצא בגבול לבנון או ירדן.

יעודו של צה"ל הוא אחר. אנחנו כפופים למשטרה, ומהווים זרוע של המשטרה. טבעי לגמרי שזה יהיה משמר הגבול.

כל אדם נוסף למשמר הגבול, הוא חיובי. לדעתי, טוב שתהיה נוכחות של משמר הגבול גם בתל-אביב וגם בירושלים גם בגלל הבריונות וגם בגלל המצב הבטחוני.

לגבי השאלה, אם צריך כוח אדם נוסף

בגבולות - עניתי שצריך.

אין אפשרות לסגור את הגבול של לבנון. זה ענין יותר פוליטי מאשר צבאי. יצא לי לבקר את גבול צ'כוסלובקיה ששם הוא הרבה יותר חסום. יש שם קשר עין יום ולילה, עם מערכות אלקטרוניות, כלבים ובדיקה. ואילו באיזור היערות יש חומת בטון, ואין אפשרות פיסית לעבור את הגבול. אך בכל זאת ממציאים כל מיני דברים.

אנחנו אומרים כי כל אדם נוסף, כל חייל נוסף לגבול זה, הרי זה מוסיף למנין. 80-90 ק"מ גבול לבנון. אני לא מאמין שהמדינה הזו יכולה לחסום היטב. זה רק מכשול. לא יותר. תמיד תמצא הדרך לעבור גבול.

משמר הגבול קיים בחובה ובקבע. קבע, זה גיוס; וחובה, משרד הבטחון - צה"ל - מקציב לנו לפי חוק והסדר שוטרי חובה. בזמן האחרון הפחיתו לנו מסעיף שירות חובה 300 איש, וזו מכה קשה. זה ממש שלישי מתוך 960 איש. ניסו להסביר לנו שמצבו של צה"ל חשוב מאד.

הרמה היא מאד ירודה. קב"א - זו קבוצת איכות - וזה מ-42 עד 56, שזה המכסימום, ואילו אנחנו מקבלים מ-42 עד 48, זה אפילו לא לקורס מכ"ים. אחר כך יש סוג בריאות, השכלה, דבר עברית, ידיעת הסביבה ואזור מגורים. כל זה יחד זה קבוצת איכות.

מ-50 עד 51 - זה נתונים לקצונה, וזה אין לנו. לפיקוד נמור בשעה זו אנחנו לא מקבלים. בו בזמן, שמי שגומר שירותו, הוא משתחרר. כך יש חלל ריק של שנה, וזה קשה. יש לנו חוסר גדול.

ניצב חיים לוי:

בקצינים המצב לא כל כך נורא, למרות שחסרים לנו. משמר הגבול שומר על מחקנים בטחוניים, וזה דבר מכביד ביותר, שכן קשה מאד לבצע שמירה כזו.

קודם כל יש לנו צ'רקסים, בדואים, נוצרים, וכמובן גם דרוזים. קולם משתלבים מצויין. אין בעיות בין אחד לשני. אם יש בעיות, הרי שהן בעיות רגילות.

לאור מה שקרה בקריית-שמונה ובעיית הדרוזים: אני התענינתי ביחידות משמר הגבול, ומצאתי שזה לא היווה בכלל בעיה.

יש לנו קצינים שהגיעו לרב-פקד, עם אחריות גדולה. הדרוזים עושים עבודתם בנאמנות ובמסירות. לדוגמה, רציתי להעביר קצין דרוזי, אך הוא בקשני שלא להעבירו. אכן הוא ממלא תפקידו בצורה נאה ביותר. כאמור, הדרוזים הם חיוביים, נאמנים וחיוניים.

לגבי משכורות: יש לנו גוף חשוב במדינה. אנשי משמר הגבול מגויסים, ומשום מה משטרת ישראל מעסיקה בני אדם בשכר משפיל, הייתי אומר. יש שלוש קטגוריות: שמ"ז רגיל, מודרג בשכר של 1000 ליי לחודש עבור 25 לילות של 8 שעות שמירה בכל לילה, משכורתו של שמ"ז רגיל היא כ-400-500 ליי לחודש. ואילו השכיר, אם הוא לא מגויס, ואם הוא לא מודרג, אז הוא מקבל 38 ליי ללילה שמירה. לשמ"ז רגיל מחשבים 17 ליי ללילה.

בזמנו נקבע, שבגבול עד קו מסויים, שם יהיה מודרג. ואילו מהקו פנימה, זה רגיל. מכל מקום, אלה המשכורות שבהן עובדים האנשים, ואל נשכח שגוף זה איננו מלא ב-50%.

אם היו לנו תנאים אחרים, אינני יודע אם לא היינו ממלאים את זה במאת האחוזים. אם נותנים משכורת של 500 ליי, הרי זו רמתו של שומר. יש עכשיו טיפול במצב, כדי שלא יהיו הבדלים, כך שכולם יהיו מודרגים. ככל שהחלטה תהיה חיובית, כך נוסיף לבטחון, ועם איכות טובה יותר.

יש חוק להסדרת השמירה, וראש עיריית תל-אביב רצה להחיל אותו מבחינת הכוח. החור לא הוחל על העורף, כך שהם צריכים לשמור. למעשה, זה חוק לא כל כך קשה, שכן פעם בחודש צריך אדם לשמור במשך 5 שעות. זה לא נורא. בנתניה אין חוק כזה. החשוב מכל הוא, שלחוק אין שנייים. ההתיישבות העירונית לא נושאת בזה. ואילו ההתיישבות העובדת נושאת בזה. לדעתי, צריך לשנות את החוק, שהחוק יהיה שווה לכל הישובים. החוק הזה קיים בשלומי, בית יוסף ועוד. אבל לא בתל-אביב. אין עושים אותו, אינני יודע.

השעור הסביר של כוח אדם החסר - אם משמר הגבול יקבל גם את בקעת הירדן, הרי שזה מתייב. אם לדבר רק על תקנים, הרי שלנו חסרים כ-700 איש. אני לא כולל בזה את השומרים בישובים.

אני לא מוכן לשאלה הזו, ואני לא אתראי על המספר המדוייק. על כל פנים, בחובה אין מחסור בחקן, כי בידי צה"ל יש משאבי כוח. צה"ל עומד במה שנקבע, ואם חסר לחקן, אז זה או בודדים, או כמה עשרות. בקבע, אין גיוס. הגיוס העקרי שלנו הוא, גומרי שירות חובה. כ-30%-35% ממסיימי חובה משרתים בקבע אצלנו. במלחמת יום הכיפור מספר זה ירד לגמרי.

לגבי רכב: מחזיקים אצלנו רכב במשך 4 שנים. עד שנתיים, הסבירות של הרכב עדיין קיימת. התיקונים, הכל מחקבל על הדעת. אולם בשנתיים האחרונות, הרכב נמצא על פי רוב בסדנה.

בדרך כלל, אנחנו מקצים רכב אחד או שניים לבקר בישובים ולשמירתם. ואילו היום אנחנו צריכים 4 כלי רכב לכל גיזדה. זו רק דוגמה לחוסר אמצעים.

ניצב חיים לוי:

לגבי סמכויות: זו נקודה עדינה ורגישה. קיימת ועדה בינמשרדית שיושבת על מדוכה זו, ואני מקווה שהיא תמצא נוסחה בענין הסמכות, ושם תחיה גם הגדרה ברורה אשר לא תשתמע לשתי פנים.

מי ישמור? - נדמה לי שנגעתי בנושא זה של השמירה. אבל זה לא בדיוק כך, לאור העובדה שהתקנים שלנו אינם מלאים. גם אם היה מלא כוח האדם, לא היה מספיק לשמירה. לכן אנחנו רוצים שיהיה חוק לחגבור השמירה בישובים. ככלל, אנחנו מקבלים, אך לא בכמות הנדרשת. הג"א איננו שומר בישובי ספר. הוא נמצא בערים ובעיירות, ולא בקבוצים. או אפילו חי"ר או שריון. תלוי מה יש באותו זמן בצה"ל. זה למצבים קשים, כאשר יש ציפיות לחדירה.

כאשר באים מתנדבים, אז צריך לדעת להשתמש בנשק. אם המתנדב היה בצה"ל, אז זה בסדר. ואם לא, אז צריך לאמן אותו, ולזה צריך מנגנון, רוח אדם, רכש, ולנו אין את זה. אם כן, אז אנחנו צריכים לקבל את המשאבים לאמצעים אלה. בינתיים, יש לנו קושי בענין זה.

אנשי קבע עובדים 5 ימים בשבוע, ויוצאים ליומיים חופש. בחמשת ימים אלה משתדלים לתת להם לישון במשך 7 שעות כל יום, ולא יותר מאשר 5 שעות שמירה. אנחנו לא מקבלים כל פיצוי כאשר עובדים יותר משש שעות. לא קיים דבר כזה אצלנו.

רוב אנשי הקבע אצלנו, נשוי. זה מצב לא נוח. קשה. למעשה, המשכורת שלנו שווה. ואם יש הבדלים, אז הם אינם משמעותיים. כאשר אצלנו עובד אדם מעל ל-100 שעות בשבוע, ולזה צריך להוסיף אימונים ועוד - הרי שצריך לתת עבור זה תמורה משמעותית. ואם יתנו 30 לני לחודש, הרי שזה לא מספיק. שוטרי חובה עובדים, בהתאם לחוק, 10 ימים, ואחר כך יוצאים לחופש. כל מצב הכי קל שקורה, אז מבטלים את החופשות.

תודה רבה.

היו"ר י. תמיר:

ש. אשד:
אוסף כמה דברים: אם מדובר על משכורת, אז אתן דוגמה אחת: יש לי שכן שהיה סמל במשטרה, והוא חבר אג"ד. כאשר אני מביא את תלוש המשכורת הביתה, אז אשתי אומרת לי שזו חצי משכורת של השכן. זו רק דוגמה שהיה סמל במשטרה.

ניצב חיים לוי:
אנחנו לא משתווים למשכורות צה"ל. מבחינה פורמלית, כן. מעשית, לא. וזו אמת.

ש. אשד:
אני מזדהה במאת האחוזים עם הדברים שאמר ח"כ גיבלבר. יש לנו טענות רבות ביותר אליכם, כנבחר הציבור. ומה עשיתם? - לקחתם אותנו, וזרקתם אותנו לים, ואנחנו לא יודעים לשחות. כל הנורמה של עבודת שוטר היא קצת יותר משל פקיד של עירייה. אבל את כל העלבונות, את כל הטענות, כל המחדלים וכל מה שיש - אותו שוטר צריך לסבול. את הציבור זה לא מעניין. הוא אינו יודע שלשוטרים אין אמצעים, וכי המשימות הולכות וגדלות עוד יותר, וככל שנעבוד יותר - אחרי זה באים בטענות. אני חושב שאת זה צריך לתקן בשלושה דברים: בחוספת כוח אדם, כי זה הולך בד בבד עם חייבי שירות.

היו"ר י. תמיר:

לעוררם בצנורות המקובלים. אנחנו נעשה הכל כדי להעביר את הצעותיכם על מנת לזרז את הפעולה הממשלתית. זו המגמה של הפגישה ופעולת חברי הוועדה

בן דלק משה:
בקשר לבעיות עם משרד הפנים: קיימת בעיה קריטית והיא לגבי כיבוי אש. צריך למצוא את הפתרונות לכך. אני מדבר על קרית שמונה ומטולה. כאשר נעמוד חלילה בפני הפגזה, הרי שאין לנו במה לכבות אש. לצערי, ועדת סיוון עוד לא הגיעה אלינו.

היו"ר י. תמיר:
ועדת הפנים הקודמת התערבה בעניני הכבאות בגליל העליון בכלל. לאחרונה חלה התקדמות בשטח זה.

בן דלק משה:
קצת לפני מלחמת יום הכיפורים קבלנו שתי מכוניות מגרמניה שמשרתות את כל הגליל העליון, כולל את רמת הגולן הצפוני. אלה הם שני כלים שהיינו זקוקים להם לפני 10 שנים. כיום המצב שונה. אנחנו זקוקים לתחנה בכל הגליל, גם סולם הידרולי ועוד.

לגבי כוח אדם, יש גם כן בעיות. אין מכוניות. לנו יש מזבלה, ולצערנו אנחנו בכל זאת מחדירים לכנרת את כל הזבל הזה. אבל אנחנו אמרנו קוברים את האשפה, אז בא שני ואמר שיש לאסוף אותה. וכאשר שורפים את האשפה, אומרים שאין לשרוף אלא לקבור אותה. אלו הן שתי נקודות, ומשרד הפנים סיכם יחד עם האוצר הבטיחו לנו לפתור אותן.

זאת ועוד: הבעיה שאני מעורר כעת היא של עם ישראל - הכוונה לחוסר תשומת לב לגבי קרית שמונה. לדעתנו, לא תהיה עזיבה אם יראו האנשים שהמצב לא יהיה כפי שהיה לפני 22 שנה.

למעשה, יום יום עוזבים את קרית שמונה. יש כאלה שאין להם ילדים, והם עוזבים. יש כאלה שיש להם, לכן הם מחכים עד יולי (סיום שנת הלימודים) כדי לעזוב. האנשים נמצאים על מזוודותיהם. לצערי, אם הם יעזבו, הרי שחלק ממזימות המחבלים הושג.

אנחנו רוצים לשמור על הקיים. כמובן שאב לשמונה ילדים, שהוא פועל פשוט, שום דבר לא יעזור לו, והוא יישאר בקרית שמונה, ואז נשאר עם אותה שכבה.

למעשה, הציונות התחילה עם הרצל ונגמרת בהרצל (הכוונה למאה לירות). הכנסת חייבת לקבל את הבעיות הללו לתשומת לבה.

היו"ר י. תמיר:
הכנסת קבלה הצעות לסדר היום על עיירות פיתוח, פיזור האוכלוסייה, ועל אכלוס ופיתוח הגליל, ואין ספק שזה יועבר לוועדת הפנים. אנחנו נזמין אתכם להשמיע עדות. לכן אני מבקש לבוא אלינו עם דברים קונקרטיים, מה הם הדברים העובדתיים שאתם מציעים.

מר לוי - סגן ראש המועצה קרית שמונה:

אם נחכה לדיונים ולכל הפרוצדורה שיש בענין זה, הרי שנאחר את הרכבת. חודש יולי יגיע בעוד חודשיים. זה סגירת בתי הספר, ואז יהיו החלטות "הכי יפות".

את קרית שמונה עוזבים בלילות, ולא לאור היום. אינני יודע אם ההצעה של ח"כ גיבלבר תעזור. האמת היא, שהאנשים מחבישים לעזוב את קרית שמונה ביום.

יש לנו 280 מורים. יש לנו גם 27 מפעלים. הכל זוחל. אין עדיפות, כפי שיש בד'מונה, במגדל-העמק, אילת. באחי מנמל חיפה להנה, ומאז לא יצאתי. שיתנו לנו סמכות לאכלס את הדירות. (ג'ו"ר י. תמיר: מה קורה לדירות שמתפנות בלילה) הן נסגרות, ואין כל אפשרות לאכלס אחרים במקומם.

לא באנו עד היום אל אותה אוכלוסיה באיזה שהוא דבר חיובי. יש לנו משאלות, ואנחנו מוכנים להעלותן:

בעיית חדר הבטחון: בקיץ לשבת בחדר בטחון יתרו עם הילדים זה פמש "חמש תורכי", ואילו בחורף זה מקרר.

בניית חדר בטחון עולה 30 אלף ל"י, ואת הסכום הזה דורשים מהתושבים שבונים להם. העליתי את הבעיה הזו. שאלתי: האם חייל בשעת הפגזה גם כן משלם עבור זה? אם יש חדר בטחון לבטחון האוכלוסיה, מדוע מבקשים את תמורתו? זה אחד הדברים הכאובים לאוכלוסיה.

יש גם ענין של פטור במס הכנסה. פעלים פטור זה מ-750 ל-1000 ל"י. משפחה ממוצעת בת 6 נפשות, שהכנסתה נעה בין 700 ל-1000 ל"י לחודש - אותה משפחה איננה משלמת מס. אם כן, כיצד זה מוצא את ביטויו בפטור?

לחדרי בטחון הובטח לתת מזגנים, ולא מכניסים את זה לשם תענוג. מצד שני, גובה התשלום של החשמל שאנחנו משלמים באופן ממוצע הוא 200 ל"י. אם כן, צריך לבוא אל האוכלוסיה ולומר לה, כי הנה, ממשלת ישראל באה לקראתכם. וכי היא נותנת לכם זה וזה וכו'.

ודבר נוסף הוא, ענין הביוב - כל השכונה המזרחית של קרית שמונה היא ללא ביוב, וזה זורם למעיין, אשר בסופו של דבר זה מגיע לכנרת. עד היום לא פתרו את הבעיה של הביוב לשכונה זו.

ועוד דבר: בתי כנסת - מתוך 20 בתי כנסת, 16 נמצאים עדיין בצריפים. בתי הכנסת משוכנים אם בגן ילדים, או במועדון, או בטיפת חלב - כל אלה נמצאים בבנייה קשה. אך 16 בתי כנסת עדיין בצריפים. שר הדתות הבטיח ואישר את הענין הזה, אך טרם סודר דבר. אתמול, לדוגמה, פנו אלי כ-50 צעירים מחינוך דתי, ובקשו ממני מועדון לקיום פעולות בערבים. אכן נשאר צריפים עזובים, אשר בחלקם הם הרוסים, ואינני יודע כיצד לספק להם את זה. אמנם יש מקלטים ציבוריים, אבל זה עם מיטות.

אורי דוקטורי - מזכיר מועצת הפועלים קרית שמונה:

לא משקיעים מספיק מחשבה לגבי הקמת ישובים. מנסים לפתור בעיה בעת שהיא קיימת. קבלנו עשרות הבטחות מאז הקמת קרית שמונה. הגיעו למדינת ישראל 180 אלף עולים. כמה מהם הופנו לקרית שמונה? - 80 משפחות, ונקלטו רק 50% מהם.

מתברר כי 12 אלף עולים הופנו לאשדוד, ורק 6000 עולים לקרית שמונה ואחרים.

אורי דוקטורי:

כאשר מחליטים על מדיניות של ישוב, אז מתעשים ומיישבים אותו, כדוגמת נצרת היהודית, כרמיאל, ואילו את קרית שמונה שכחו מהמפה עד שבא האסון.

אם ועדות הכנסת רוצות באמת ובתמים להושיט אזרתן, הרי שהן צריכות להתחיל בהכוונת העליה, כפי שזה היה בשנות ה-50, וכפי שהביאו אותנו לכאן. עד 1967 עבדן הפועלים בעבודות דחק. ב-1967 הקימו מפעל גדול, ובזה לא תרמו ולא כלום אלא לעזיבת המקום. עכשיו מבטיחים לנו מפעל כזה ואחר. בוועדת העבודה של הכנסת דובר גם בנושא זה. אני רוצה לראות שמכשירים קרקע, שנראה לצעירים עובדות, ושיחכו בסבלנות.

אני רוצה לחזק את דברי חברי משה בן דלק לגבי העזיבות: התושבים דורשים עכשיו את כרטיסיהם הרפואיים. לדעתי, אם אנחנו לא נאיץ את קצב הכוונת התושבים, העולים, האוכלוסיה ממרכז הארץ, ולא ניתן להם את כל הדרוש לתת כדי ליישב את המקום, אינני יודע לאן נגיע. גם אנשי הממסד יכולים לשבת בקרית שמונה, ולנסוע מכאן גם במטוסים, דבר זה יכול לקשר מאד את האוכלוסיה. הדבר הזה חייב להכנס לתודעתם של אנשי הממסד.

צריך אולי לתת הנחיות להכוונת החיליים המשוחררים. הנה, אני עצמי באתי לכאן בכוחות עצמי. אני אומר שגם אלה שבאים בחור חיליים כדי לקצל עצה, אז זו הכתובת להעבירם לכאן, ושכאן הם ימצאו את עתידם. כאן, בקרית שמונה.

משה בן דלק: כל הבנייה פה היא ממשלתית, ואין תחרות בבנייה, ואין הצדקה לכך.

היו"ר י. תמיר: אנחנו לא מייצגים את הממשלה. האמת היא, שהיא היתה עסוקה בכמה ענינים, אם זה משבר ממשלתי או הפרדת כוחות. מכל מקום, אנחנו נפעיל לחץ על הממשלה, אפילו השבוע, נפעיל לחץ על המשרדים והשרים הנוגעים בדבר כדי לעשות מיד, ושלא תהיה סחבת.

יש בינינו חברים שהם שותפים לקואליציה, ואני, כאיש אופוזיציה, אעמוד על זה.

אסף פרנקל - ראש המועצה מטולה:

אני מאמין לציונות, ואני מאמין לשני ההרצלים. אני "מבסוט" ממה שעושים משרד הפנים והמטרה, אבל לא ממשרד הדתות.

היו"ר י. תמיר: זה משרד ללא תקציב. אין לו כסף. אם צריך לעשות משהו, אז זה להשכין שלום בין שני הרבנים. שר הדתות הוא היום גם שר המשפטים.

אסף פרנקל: אנחנו נגמור את בית הכנסת בלי משרד הדתות. במטולה איש לא עזב. התושבים שומרים גם ביום וגם בלילה, אין ברירה. יש חוסר כוח אדם. כך גם בתעסקה.

אסף פרנקל:

אנחנו פיתחנו את הקייט במטולה. אך באה המלחמה וקצצה הכל. אמרנו שאם ימשך כך המצב, אנחנו נקפא הכל. זהו. בבחי המלון אין נפש חיה. אנחנו מכבדים את החיליים בקפה ועוגה. אנחנו פונים לשר החירות, ואנחנו מקווים שאחרי הרכב הממשלה הוא יהיה יותר פנוי. אם יביאו עוד אנשים למטולה, יהיה הכל משובח.

אם יהיה אצלנו מפעלון קטן, מה טוב. מכל מקום, אנחנו מקבלים את עמדתנו ליד הגבול בראווה וברצון. עומדים ועובדים. זה קשה.

יש לנו 300 מיטות בבחי מלון. מתקיימים כאן כנסים. היה כנס של אגודת ישראל. והכל כשר למהדרין. כל כנס מביא לנו עבודה. באו לכאן באוירונים מירושלים, ונהנו מזה.

תודה רבה. בכנסת קיימת הכרה מלאה שצריך לעשות משהו על מנת לייחד את

היו"ר י. תמיר:

הגליל. אבל פרוצס זה יקח זמן.

היינו בחצור. יש שם בעיות של דיור. בחורים צעירים חוזרים וכו'. ואין

מר מרקוביץ:

שם תופעה של עזיבה. מה קורה כאן?

(חברי הוועדה יוצאים לבקר את ראש המועצה וחברי המועצה של קרית שמונה. הם מבקרים בבנין המועצה קרית שמונה. מתקבלים ע"י מר אלוני - ראש המועצה, ועוד)

אנחנו אורחים של משטרת ישראל. ישבנו עד עכשיו במטה המשטרה.

היו"ר י. תמיר:

בהזדמנות זו שמענו את טעוני המועצה. רשמנו לפנינו את הדברים. אני אבריק טלגרמה בשם ועדת הפנים, ושם אשאל מדוע לא הגיעה לכאן ועדת סיוון כדי להציע הצעות קונקרטיות לגבי קרית שמונה. אני מניח שדברים שובשו בממשלה. אולם חובתנו היא, להעמיד את שר האוצר על הדברים.

בוועדת הפנים ידונו הדברים שהועלו

ע"י נציגים. אני מקווה שבשבוע הבא אנחנו נטפל בהם.

אני שמח שאין כאן הפיכות חצר. הכנסת

דנה בצורה רחבה במכלול הבעיות של קרית שמונה - בעיות אכלוס, פיתוח, דאגה לתושבים, טיפוח התודעה של פיזור האוכלוסייה - בעיה זו תועלה ע"י ח"כ גיבלבר. אנחנו דנו בכל מערכת הצרכים המידיים במדינת ישראל בקשר עם ההתפתחויות.

אני מניח שאחם תוזמנו לירושלים כדי

למסור עדויות ממקור ראשון. אומר לך אדוני, ראש המועצה, שכל חברי ועדת הפנים מודעים לחשיבות הרבה שיש לתת בסולם העדיפויות לצרכים של

היו"ר י. תמיר:

הישובים בספר. ישובים אלה נקראים עתה ישובי העימות. אמת רבה מסתתרת מאחורי מלה זו. למעשה, אנחנו למדנו הרבה מאד מהמשטרה. אני רוצה לומר לנבחרי הציבור, כי אנחנו מעריכים מאד את עבודת המשטרה. לעתים יש גם טענות, קורים דברים גם במשטרה. אבל המשטרה היא בסך הכל צד או חלק של צרכים מרובים עם כוח אדם מצומצם.

ככנסת ישראל, כוועדת פנים של הכנסת, אני רוצה לומר בשבחה של המשטרה, כי היא עושה עבודה גדולה. אם באים לבקרה באופן יסודי ומבוקר, הרי הדברים נאמרים כדי לבקר אותה.

הסיור שלנו מלמד מאד ונציגי המפלגות יהיו מלאי רשמים. הוועדה תקיים בקורים כאלה לעתים קרובות. למעשה, אנחנו התפרצנו אליכם, כי לא רצינו להתעלם מכם. את מרבית הדברים שמענו בצורה יפה ועניינית. ורשמנו אותם.

אנחנו רוצים לאחל לכם עמידה איתנה על שמירת התפקידים שלכם. בכל מה שחלוי בנו, נבוא ונעשה כמיטב יכולתנו.

מר אלוני:

אנחנו עברנו את אחת התקופות הקשות.
"קריית שמונה המופרעת" - היו רגעים

קשים מאד. בזכות משטרת ישראל שהציבה מאות שוטרים, יכולנו ללוות את הלוויה ואחריה לנהל את העיר. היו הפגנות כמה פעמים ביום. בירושלים היתה הפגנה מוזמנת, והיא היתה נגד דעת, אבל חשבו אנשים שכך יותר טוב. היתה הפגנה מוזמנת, ואני מצטער על כך. המשטרה עשתה עבודה יפה. היא עזרה לנו להגיע לרגיעה מאותו משבר. אין ספק שזו ברכה.

עכשיו אנחנו עושים עבודה בלימה. ישנם כמה משרדים חושבים שאפשר להבטיח הבטחות מבלי להקיימן. עכשיו אם תהיה הפגנה, אז היא תהיה מאורגנת ע"י המועצה. נבוא אז עם אוטובוסים. לא נסכים שמשרד, או שר, שיבואו לכאן יתחייבו, ואחר זה השטר איננו שטר. יכולנו לעשות דבר פשוט - לקחת את המזוודות ולעזוב את העיר, שכן המשבר היה חמור. חלק גדול מההתחייבויות היו של משרד המסחר והתעשייה, משרד השיכון לגבי דיור מורים. ועוד אחרים, שכל אחד מהם התחייב. אנחנו באנו את החושבים ואמרנו להם את זה, אמרנו להם לחיות פה. הם שואלים "מה אנחנו עושים פה?" הם רוצים לעזוב.

כאמור, אנחנו עושים עתה את עבודת הבלימה. ועתה ברצוני לפנות לאנשי המשטרה בבקשה קטנה, והיא: מאחר ויש להם במרכז קריית שמונה שתי דירות פנויות, היינו רוצים לקבל אותן למשפחות נפגעות. אני מבקש שתוותרו לנו על שתי דירות אלה. (ש. אשד: אין ויכוח על זה)

היו"ר י. תמיר:

אני מודה לכם, ואנחנו מאחלים לכם עבודה פורייה. אנחנו נעמוד אתכם בקשר.

חודה רבה.

(מכאן יוצאים חברי הוועדה ונוסעים לכיוון חל-אביב)